



LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

ESCLAT
PRIMAVERAL



El granet de Sa
Excelencia.



LA PARTIO

SOM dilluns. Enrahonan dos al café, al tranvia, á la Rambla, á casa, allá ahont vostés vulguin; perque ab diferencias de tó, y ab més ó menos extravagancias, la conversa es la mateixa per tot arreu.

* * *

—¿Donchs, veus? Jo trobo que 'l *Brusi* ha estat molt bé. *Un accidente, una mujer herida*, etc... y prou.

—Es el sistema turch. Pels diaris de Constantinòpla no hi ha assassinats, ni revolucions. La desventurada emperatriu Isabel d' Austria, que anava pel món com una animeta perduda sense consol, va morir á Ginebra de malaltia fulminant, segons contava la premsa de Turquia; y las degollacions dels doscents mil armenis no constan per allá baix més que com doscents mil *accidents*... Encare hi ha un altre sistema que 's podria ensajar, el sistema rus del *caviar*. Al govern li serviria pera colocar á dos ó tres mil pretendents encarregats de tapar ab una tinta espessíssima las columnas dels periódichs que diguessin... lo que no 's pot dir. A la fi la Russia y la Turquia son dugas *grans potencias*, y com que l' Espanya s' ha ficat en aixó del *concert europeu*, tot seria comensar á pujar de categoria.

—Bé, vaja! Ab tú no s' hi pot parlar en serio.

—Ah! ¿Pero tú 't creus que estich de broma? ¡No n' estich gens! Lo que sento es pena, es amargor de veure com se fuig dels remeys; com si tapar el mal fos curarlo. ¿Qué 'n treureu de no posar als diaris lo que tothom diu públicament? ¿Pera no desacreditar á Barcelona? ¿Quinas exageracions—que 's delatan desseguida—y quinas noticias falsas—rectificadas ó penadas á l' endemá—la perjudicaran més que 'l mateix govern, que la té privada de la Constitució y ocupada per la forsa pública? Aixó no 's pot amagar y, creume á mí: aquellas noticias falsas y aquellas exageracions que aquí corretgiriam, son més cregudas pels estrangers, enterats de que 'ls diaris de Barcelona no diuen la veritat.

—Péro ¿y lo de Burdeus?

—Falornias. Allí hi hagué algún atentat isolat, no una malaltia declarada com la nostra, y lo que 's divulgues no podia influir en res. La premsa francesa, la més novelera del món, ha imprés sempre lo que li ha passat pel cap. ¡Ves, per allá als norantas, quan la dinamita á París tirava á terra mitja casa, y seguían las explosions, si 'n sortían de columnas de prosa, de vistas, de retratos... ¿No te 'n recordas de la llegenda d' en Ravachol? Las nostras criaturas varen batejar ab aquell nom un mico del Parch. Ab aquesta llibertat de la premsa, la Fransa, es la Fransa; sense aquesta llibertat son Turquia y Russia lo que son. Tría.

—Us costa poch á vosaltres generalisar. Pera cada país y á cada moment hi ha necessitats diferentas que requereixen diferentas menas de satisfacerlas. A mí no 'm convencerás de que 's minvaria el pánich... bé, no pánich, alarma... si 'ls diaris ne parlessin lo menos possible.

—Pero, escóltam, home: escóltam. ¿No comprens que avuy es una grandíssima ximpleria volguer tancar las portas d' una ciutat, perque ja no 'n té de portas y d' *acordonaments* ja no se 'n fan? Fíxat ara mateix á Barcelona; de la Capitanía general devían sentir una explosió al menós la senmana passada;

els diaris d' aquí suposém que no 'n diuen res ó que posan als *fets divers* que s' ha reventat una canonada d' aygua. Donchs si aixó va succehir, per exemple, ahir al vespre, aquesta nit el corresponsal del *Daily Telegraph* de Londres ha escrit un despaig de vuytcentas paraulas, l' ha fet portar per un propi á Perpinyá y allí l' han telegrafiat á las deu del dematí. El periodista inglés explicarà qu' ell ha vist l' esboranch de... la canonada, y una creu feta ab guix damunt com per un que sabia exactament ahont s' havia de reventar; y parlará d' un complot pera que... no sé qui tingués *un atach de feridura*... y de fugidas soptadas, y de presons manadas, y de *pistas*, y de lo que sospita el *detective Arrow*, y de trosos de cilindre de ferro qu' ell ha palpat... Lo que conta el diari inglés será fals, ho concedeixo; pero fesme el favor de dir si els qu' ho llegeixin no 's creuran qu' encare hi deuen passar cosas més grossas á Barcelona, quant els periódichs d' aquí no ho volen explicar ab claretat.

—Aixó no 'm convens de que el sistema sigui dolent. La qüestió fora, que tots els periódichs s' hi sotmetessin.

—No, no hi ha qüestió que valgui. Potser sí que quant no sortían diaris no 's moria ningú de mort violenta! Pero si avuy, aquí, veyent la gent que 'ls diaris no ho diuen tot se n' ha empassat de *bolas* á desdir. Al mercat de la Concepció no s' hi podia entrar, tothom anava á veure... lo que no hi ha hagut, y qu' al carrer A, y qu' al carrer B, y que dos morts, y que tants ferits... Es la gent, es la gent que s' ha d' acostumar á dir y á exigir la veritat. Pero ¡es clar! aixó no convé á molts. L' educació, la veritable educació; l' independencia y el benestar son els remeys infalibles, INFALIBLES ¿ho sents? Está provat per l' experiència, es innegable, es evidentíssim; y, mira com no 'ns volen deixar educar al poble arà que 'ns ho volém empendre de ferm.

—¡L' educació! Pero ¿quí espera anys y anys, quan estém com estém? Lo que falta son remeys urgents; no 's pot perdre un dia, un' hora. En Maura té rahó al demanarlos, sigui á qui sigui. ¡Y vosaltres veniu ab un tractament d' anys!

—Si els governs ho han deixat empitjorar, ells no més ne tenen la culpa. Y el mateix Maura, qu' are no sab per ahont tirar, se val de procediments despótichs y de coaccions sense cap objecte. El cástich, suposant que sigui just; ha de ser exclusivament pel pecador. Y fa molts anys, fa molts sigles que 'ls déspotas castigan á víctimas ignoscentas. El mal nostre es resultat d' una tradició de violencias, de guerras y homicidis que 's justifican els uns pels altres. El combat ha degenerat en aqueixas infamias de la bomba que mata donas, perque els quatre degenerats que las deixan pels recóns foscos están voltats de tácitas complicitats. Son poch, oh molt poch!, els criminals mata-pobres; pero algú més ho sab y calla. Callan alguns per por y altres per desespero. Es que al nostre poble l' ha debilitat l' emigració y li falta el nucli dels enérgichs que lligarian las mans, sense que ningú se n' adonés, als bojos homicidas qu' ara se la campan. Es el poble qui millora al poble; es la seva propia forsa ascensional qui l' enlayra y 'l dignifica. La mateixa educació, donada á un poble que no estigui preparat, es inefficient perque no fa presa als esperits. Pero de la coacció no se 'n treu may res de bo. Y com més coacció, com més violencia de dalt, més rebelió, més violencia de baix. El rey de Bélgica, que té á la meytat del poble en contra, 's passeja com un panxa-contenta qualsevol, sense guardians. Als emperadors de Russia els acompanya un cos d' exércit, y de tant en tant en matan un; com á n' aquell Ale-

ENTRE ELLAS



—¿Ja ha llegit el manifest del Comit  de Defensa Social?

—!No, senyora! Desde que 'l senyor bisbe va dir que aix  de la cultura es una cosa lletja, no he llegit res més.

xandre II al mitj d' un pont de la capital, dins d' un cotxe, voltat d' ajudants, de cossachs y de policíes; ab un piquet d' escolta, presas las avingudas per gent armada. Y darrera d' una bomba, n' hi varen tirar un altra. No hi ha més. S' ha de triar.

TULP

DIFUSA

En la sublimitat de las alturas, ab cants d' amor cent voltes t' he evocat, creant dolsas visions, que las planuras, triomfalment, desertas han deixat.

Han travessat el plá, y en las montanyas, un dols repós ab joya hi han cercat, escorcollant l' ignot de sas entranyas, emborraxantse ab son odor innat.

Y jo, suaument, ab mon cervell erótich, de las visions l' essencia n' he arrencat, y al possehirla, un estat hipnótich de decadent romá m' ha impressionat.

A la dolsa cadencia de una lira, me creya jo després haver cantat, mes les visions son com la feble pira qu' al haverla fruhit, s' ha evaporat.

JOHANNUS

DEL DÍA

No puch compendre en qué pensan els nostres poetas.

¿Y ells son els que van per aquí pregonant que Barcelona es una *ciutat*;—*ciutat* en lletra bastardilla, qu' es com s' *escriuhen* las ciutats verdaderament modernas,—que Barcelona es una població ab vistas á Europa; que aixó es una metròpoli, un centre lluminós, una *urbs* ab ayres de Roma y contorns de Atenas?...

¿Son ells els que fan corre tot aixó, y encare no han consagrat al terrorisme local ni un sol minut de las *sevas* horas inspiradas?

A París, si la nostra florida d' escardots explosius hagués brotat allí, ja haurían sortit á horas d' ara dos ó tres centas cansons dedicadas á las bombas

Carolina idolatrada,

¡Bom!

vina ab mi y darém un tom,

¡Bom!

y si 'l tom veig que t' agrada,

ressalada,

de tornada

fins beurém un glop de rom,

¡Bom!

¡Aixó, aixó sería estar á l' altura de las circunstancias, y á l' altura de las autoritats, y á l' altura... ahont qualsevol día anirém á parar si 'ls colocadors de máquinas infernals no 's declaran en quiebra y 's retiran definitivament dels nogocis!

Pero 'ls nostres poetas, ¡res!... Lamentacions, jermiadas, punys closos en direcció al Govern central, trágicas interrogacions encaminadas á saber cóm estém, qué hem de fer, fins quán ha de durar aquest bombardeig macábrich... Ni un redolí enginyós, ni una quarteta ab bona sombra, ni un *couplet* revelador del nostre *esprit* robust, blindat, molt més ben blindat [que 'l carro que l' altre día al passeig del Cementiri vell per poch desapareix del mapa.

¿Qué 'n treurém d' amohinarnos ab una cosa que, segons els doctors de la iglesia gubernamental implícitament confessan, no té en la farmacopea espanyola remey indicat?

Ja l' hem resada prou la vella lletanía...

—Aixó es intolerable... ¡Ora pro nobis!

—Aixó es insoportable... ¡Ora pro nobis!

—Aixó es inaguantable... ¡Ora pro nobis!

—Aixó acabarà ab tots nosaltres... ¡Ora pro nobis!

Ni 'l ploriqueig contínuo conduheix á res, ni potser, mirantho desapassionadament, n' hi ha pera pëndresho tant á la valenta.

¡Que aixó acabarà ab tots nosaltres!...

¿Quánts habitants hi ha á Barcelona? ¿N' hi ha 540 mil? ¿N' hi ha efectivament molts més, com ja l' altre día va olorar don Alfonso al pujar á la torre de la fábrica de 'n Batlló?

Posémho á 700... á 600 mil si 'ls sembla qu' exagero.

ELS NOSTRES REGIDORS

A LAS SIS



—¡Sí, sí, senyor arcaldel... ¡Presentém contra vosté un vot de censura!

Prenent per tipo els dos morts que, unas setmanas ab altres, fan las bombas, ¿han calculat vostés els anys que pera aniquilar á tots els vehins de Barcelona haurán de necessitarse?

En un any ne morirán cent; en deu anys, mil; en cent, deu mil... ¿La van veyent la requa de sigles que han de passar avans la nostra ciutat no 's quedi del tot deserta?...

A mal temps, bona cara. S' explicaria la indignació dels barcelonins si hi hagués algú que 'ns assegurés que, procedint aixís ó aixás, podríam aplastar la hidra del terrorisme y fer retornar á Barcelona la pau y la tranquil·litat que anys há varen abandonar-nos.

Pero, conegut el *nulla est redemptio* que en las alturas acaba de formularse, tota desesperació resulta inútil y, segons el parer de metges intel·ligents, fins dolenta pera la salut.

A las penas, punyaladas.

De cobarts no hi ha res escrit.

Qui canta son mal espanta...

Aquí, donchs, trovadors mascles; despenjeu la lira y poseu á Barcelona al nivell qu' en el mundial concert li correspon per dret propi.

¿Que las bombas reventan?... ¡Que reventin!

¡Una cansó, una cansó!

Carolina idolatrada,

¡Bom!

vina ab mí y darém un tom,

¡Bom!

A. MARCH

LA SANTA REGIDORÍA

SARDANA POPULAR

pera cantarse ab música de LA SANTA ESPINA y que pot esser cantada y ballada pels nostres regidors. L' éxit estaria assegurat, y l' ordre també.

Som consellers de Barcelona tan si plou com si fa sol; no hi ha un' altra vida tan bona á quaranta horas al vol.

Quan ens reunim á ca la Vila,
per xerrar no quedém pas:
per poca cosa allí un s' enfla
y xerra que xerrarás.

Xerra 'l que te bona garganta,
xerra no més perque vol,
baladrejant xerra un tunanta
trayent els drapets al sol.

Y tots xerrém movent gran guerra,
no essent ningú respectat;
al acabar l' odi s' enterra
y com si ré hagués passat.

J. STARAMSA

GLOSARI

Per circumstancies que no són del cas en aquest glosari, el glosador, l'altre jorn, va anar a fer una visita en una casa de senyors.

La casa era un casal de nobles; d'aquelles d'amples salasses, am retrats negrosos de la familia, am grans cadires de baqueta, arquimeses i mobles de taracea; d'aquelles que tenen criats pera que serveixin als criats vells; d'aquelles que tenen l'Arbre en el lloc d'honor de la sala i l'escut en els toballons, als llenols i fins a les mitjes.

Van rebre molt bé a n'el glosador, el varen convidar a dinar, i el glosador va acceptar-ho.

—Això sí, digué la senyora:— és divendres de Quaresma, i tindrà de fer abstinencia.

Malo!, va pensar el glosador.

—És un dia no més a la setmana,— va dir el senyor am tò reposat,— i ens agrada complir els preceptes. Un dia de sacrifici és ben tolerable.

El tolerarem, va estar a punt de dir l'ignoscent del glosador.

I varen sentar-se a taula, el senyor, la senyora, l'avi, tres fills, dugues filles i uns quants convidats dels indecisos, que no se sab si són senyors, o administradors, o rics, o pobres.

Van portar una dotzena d'ostres pera cada un dels entaulats, i tots ens les vàrem acabar, menys el senyor de la casa. Després una boullabaise, am tot un aquarium de peixos,

ELS NOSTRES REGIDORS

A LAS SET



—Ja deurá haver comprés, senyor arcalde, que alló del vot de censura ha sigut una broma.

«COSI VA IL MONDO!...»



LA FLORISTA (acabant d' arreglar la panera:)—Ves si ha tingut sort aquesta mossà... Ahir venia flors... Avuy un marquès n' hi regala...

que també'ns vam acabar, menys l'amo, que no menjava.

Després, llus en salsa.

Després, congre.

Després pastelillos de peix.

I després vàrem reposar.

— Un jorn aixís no's pot fer gran cosa, — anava dient la senyora.

— Ens ho manen, i hem de complir, — va respondre un entrant a la casa.

— Fins és higiènic, — digué un altre.

— I enque no ho fos, — resumí la senyora, — hem d'imposar-nos-ho de bon grat. No tot han de ser plers a la vida. Per la nostra religió'ns hem de sacrificar un xic.

I vam continuar sacrificant-nos:

Amb un altre plat de llagosta.

Am crema.

Am gelats.

Am vi blanc.

Am vi verd.

Am vi blau.

Am vi de color de rosa.

Que tots vam beure com un càstic, per complir, per no barrejar, i per quedar bé amb els preceptes, sense que'l còs se'n ressentís.

Francament, el glosador estava parat de veure aquella abstinència en aquella casa tant devota, i pensava quanta gent hi ha que's creu catòlica que seguint al peu de la lle-

tra'ls capítols d'una llei es pensa que ja l'ha complerta. Advocats i procuradors de la propia consciència que pledegen de ric per l'altre món, i volen anar am documents nèt davant del tribunal suprem; devots de conveniència, que de tots els devers de cristià compleixen sols els de bon pendre, els que són com remeis per fóra, que, si no fan bé, no fan mal.

— Aquí no més hi ha que un devot, — va dir el glosador a n'el jaio, am qui tenia franquesa. — És l'amo de la casa. Aquet dejuna.

— Sí, l'amo dejuna, — va dir-li l'avi amb aquell somriure que tenen els vells que estan desenganyats de tot. — És que ara s'ha posat a règim: pateix del ventrell, de tant complir.

I, portant-me a un recó, va dir-me.

— És tant mirat en els preceptes que, si haguessin sirenes en el mar, en tindria una per la Quaresma. Pecaria, però compliria.

XARAU

PLANYS D' UN PINTOR

Válgam sant Pau y sant Pere
y otras sants que van darrera
desde 'ls mes xichs als mes grans:
compadius d' aquest pintor
que ho demana per favor

ben creuhat de peus y mans.

No soch pintor de camama,
al contrari, tinch gran fama
y de mí molt cas se 'n fá:
pinto al oli y á l' ayguada
y alguna que altra vegada
fins m' haig de pintá 'l sopá.

A quarts de set, cada día
só al Plá de la Boquería
esperant ab tota calma
la feyna qu' es mon consol.
¡Quants días se pon el sol
sens haver passat un alma!

Al mitj any d' está instalat
en aquell lloch, he pintat
dos cuynas, un cel obert,
una arcoba d' una torre,
una gabia de cotorra
y un catre de color vert.

Es dir, que ab tantas miserias
no passo més que tragedias,
quedantme sols os y pell,
y encare aquesta molt flonja:
ahí 'm vaig menjá una bronja
sucada ab color vermell.

Y sopars d' aquestas menas
els dich que 'n faig á dotzenas,
y 'm causan no pochs dolors
per las pinturas que hi há.
¡Pobre cos meu! ¡Deus semblá
una capsa de colors!

¡Oh, sí! La meva ventresca
no está may un quart de gresca
aburrida per la gana;

los budells no callan may,
ressonant per tot l' espay
un vent fort de tramontana.

Ja veuhen, donchs, si 'l sé artista
es la carrera més trista
per passar malas estonas,
dejunant á tort y á dret,
y escoltant algun ximplet
que 'ns díu per nom *pinta-monas*.

Si algú 's compadeix de mí
desseguida m' ho pot dí
sense donarsen vergonya;
si un sopá 'm don, ab amor
jo en pago de tal favor
li pintaré una cigonya.

Pero si no 'm compadeixen
y morir de gana 'm deixan,
agafo un cossi de cals,
y mentres fá la bullida
me l' empasso desseguida
per doná aixís ff als meus mals.

Y un cop mort, sobre ma llosa
que hi posin aquesta cosa:

Aquí jau un gran pintó,
cansat de passar fatigas:
vá morí 'l temps de las figas
d' una gran inflamació.

Era artista de debó;
mes lluytá ab tant negra sort,
que un día, plé de furor,
per sa negra sòrt cambiar
ab cals la va emblanquinar
y passá de vida á mort.

JOSEPH PLANAS

QUADROS DE CIUTAT



L' automòvil del pobre.

VIGILANCIA ESPECIAL



RAMÓN MAS

Jefe de la policía que té per assessor á M. Arrow.

TEATROS

PRINCIPAL

La Uar, visió dramática en sis quadros dels Srs. Brosa, Sangermán y Bartolí, es una obreta escrita ab cuydado y conté alguns tochs sentimentals de bona mena, encare que 'l conjunt resulti mansoy com la majoria d' obras que d' aquest género s' han estrenat en el veterano Principal.

Van ajudar al éxit els números de música ab que ha hermozejat el llibre el mestre Bartolí, alguns d' ells molt delicats y no mancats de inspiració.

Els actors, á l' altura de tot aixó que havem dit.

Cadena d' amor es un drama que, si no va estrenarse ja ab algun altre títol, mereixia haverse estrenat trentacinch ó quaranta anys enrera. El seu autor, senyor Riera y Bertrán es un bon escritor, y ningú li pot escatimar el mérit de las sevas produccions que perteneixen á una época. La darrera obra conté escenas interessants, nobles pensaments, moral enlayrada y més que tot un llenguatge sincer y *reglamentat*, pero tantas condicions no arriban avuy á salvar una comedia dramática, per la que son indispensables, segons las modernas corrents de la psicologia, mes veritat en l' ambient, mes intensitat en els caràcters y mes harmónica senzillés en la construcció total.

El públich distingit que 's congregá la vetlla d' aquesta estrena en el Principal, exteriorisá las simpatías que sentía per l' autor, aplaudint al acabar cada un dels actes y demanant al Sr. Riera á las taulas.

Els actors, voluntariosos y fins molt bé en algunas escenas de compromís.

LICEO

En dos concerts s' han donat *Les Beatitudes*, de César Frank, obra de gran importancia per sa extensió, per sa intensitat emotiva y per las numerosas bellas que en detall enclou. La majestuosa composició del eminent mestre francés es, sens dupte, de lo mes gran que s' ha escrit en música religiosa. Tots els fragments varen ser objecte de xardorosos aplaudiments, deixant en l' ánim

del auditori una impresió sublim de excelsa gravetat, d' aquellas que difficilment s' esborran.

La interpretació va anar bastant ajustada y bona part del éxit se deu á la massa coral del Orfeo Graciench, que va cumplir millor de lo que tothom esperava, donada la grandiositat de l' obra que necessita una preparació laboriosa y constant.

Els solistas que prengueren part en la execució també foren ovacionats, ab justicia, junt ab el mestre director.

En el segón de dits concerts va donarse com á ff de festa una audició del poema de Gilson *El mar*, quins temps foren expressats ab correcció per la orquesta.

TÍVOLI

Inauguració ab la popular ópera *Aida*.

Orquesta y coros, ajustats y atents á la entenimentada direcció del mestre Goula (fill).

El tenor, senyor Vilalta, ab molta veu y ab ganas de *pinyolejar* com un home gran.

Las senyoras Blanco y Albertini molt bé. Aquesta última será una excelent artista, ab el temps.

En resum, una companyía de bastanta empenta que promet donarnos conjunts dignes de deixarse escoltar.

Han seguit á la esmentada ópera, *La Boheme*, de Puccini; la *Carmen*, de Bizet; *Un ballo in maschera*, y altras que han merescut del públich *los más sinceros plácemes*.

ELDORADO

En Silvio Zambaldi, al enamorarse del assumpto de la seva obra *La moglie del dottore*, no 's va adonar que pera fonamentar un drama cal una base de sólida veritat, y 's deixá portar de una trama convencional que difficilment pot sostindres en el sócol de las extranyas casualitats.

Fora aquest punt, que emboyra un xich la percepció del espectador, la comedia dramática de referencia té grans condicions pera emocionar, y ho logra intensa ment. Casi tots els tipos se sostenen ab admirable relleu de vida, las escenas se desenrotllan sense esforços y algunas son, plásticament, de gran bellesa artística, en el diálech no hi ha més que grá y tot ell s' escorre escrit ab valentía.

La protagonista ha trobat en la Baldanello una intérprete inmillorable. Aquesta adorable artista adorna el difícil paper de la dona del metje ab un seguit de filigranas de dicció y de gestos plens de vida, que no sembla sinó que viu y s' emociona ab el personatge, trasmetent la emoció y la vida... als pochs que tenen el bon gust de anarla á admirar.

APOLO

Bonas entradas donará el nou drama *La reina Catalina de Medicis*, degut á la ploma experta de D. Joan B. Enseñat, l' afortunat traductor del popular drama *Los dos pilletes*.

El principal mérit de la nova producció, absolutament original, es la veritat histórica, que dona á las escenas un gran ambient de autenticitat y de vida. El drama que tanca la historia de Catalina de Medicis, posat al escenari, interessa desde las primeras escenas y no tarda en emocionar, degut en primer lloch á la habilitat en la construcció, y en el gradual desenrotllament dels fets. El diálech es gráfich y adequat als personatjes, además de cuidat y literari, com en todas las obras del Sr. Enseñat.

La obra bastant ben posada, y els actors hi fan lo que saben.

CENTRE N. R. DE GRACIA

Diumenje passat s' estrená una traducció de *L' Honor d' en Sudermann*, deguda á D. Joseph Vallés y Ribó, en la funció á benefici dels senyors Xuclá, Bertrán y Calderó actors d' aquell Quadro Escénich que compten ab grans simpatías.

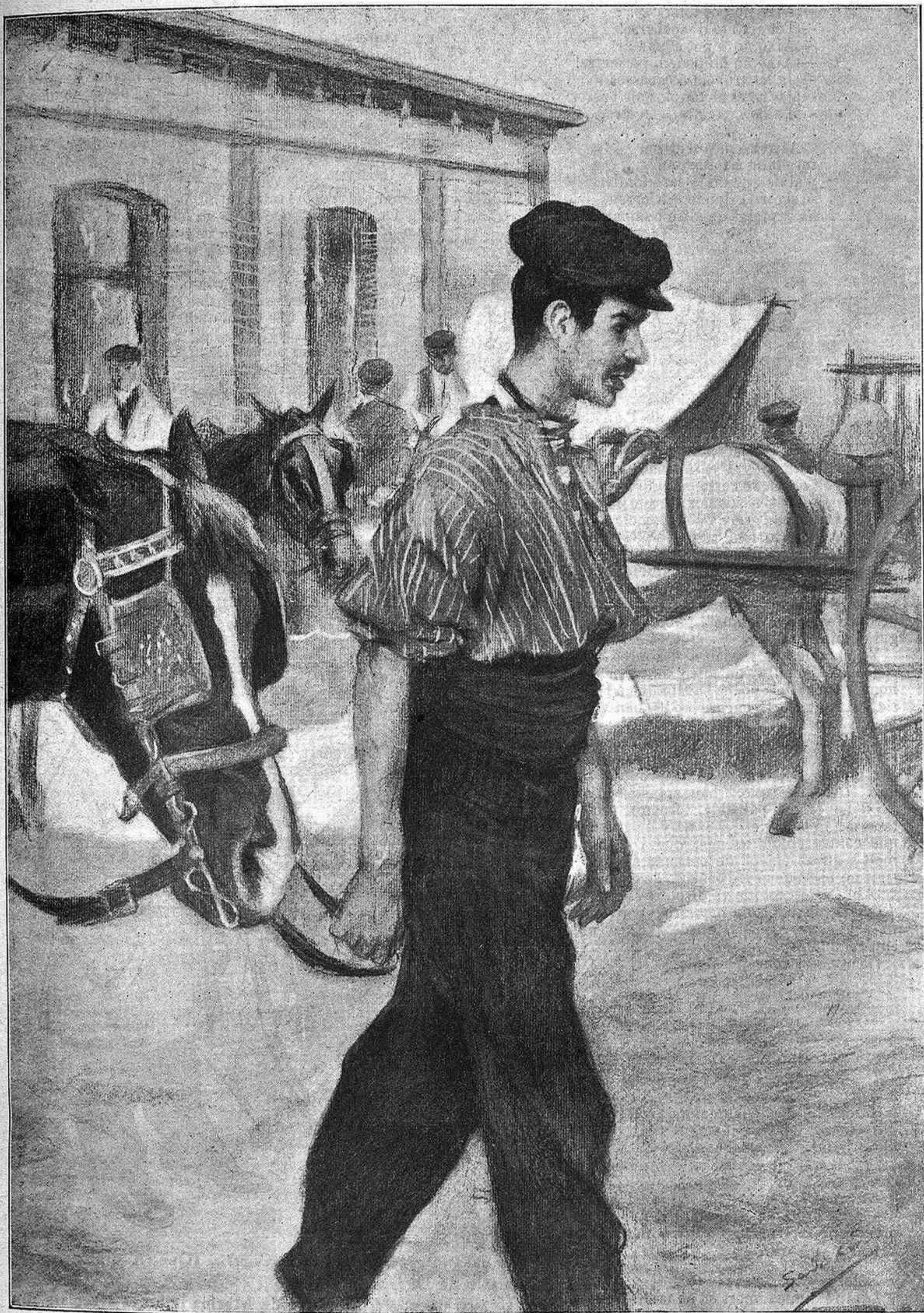
La traducció revela estimables condicions literarias en son autor.

La interpretació fou bona.

Rebin nostra felicitació el senyor Vallés y els voluntariosos actors dels C. A. R. de Gracia.

L. L. L.

LAS DOTZE



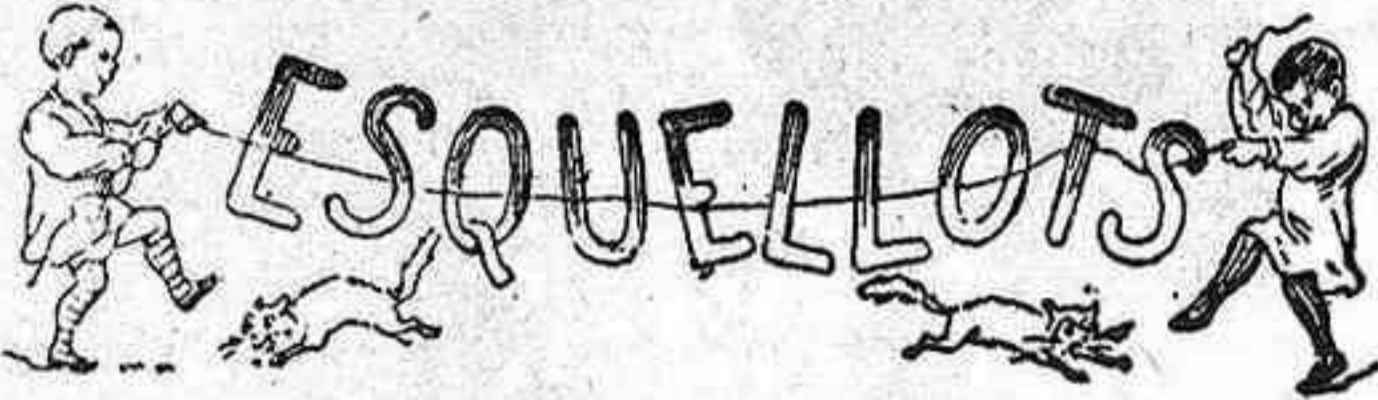
—¿Sents, *Moro*?... Ja tocan... ¡Cap á can *Tusten*ch falta gent!... Y qui diu á can *Justen*ch, diu al nostre pedrís de la Gran Vía.

Lo del día

—¡Aixó aixís no pot quedar!
 —¡Aixó no pot tolerarse!
 —¡Tot aixó te d' acabarse!
 —¡Aixó no 's pot aguantar!
 —¡Aixó no ho podem permetre!
 —¡Ja las trobém á cabassos!
 —¡Ja 'ns explotan fins als nassos!
 —¡Ja 'ns... etcetra... etcetra... etcetra...!

Aixó no més sentireu
 tot el día á tot arreu,
 y aixís que un la cara tomba
 se senten crits de:—¡Correu,
 ha explotat un altre bombal!

J. STARAMSA



Tením uns concejals deliciosos.

Els tranzigeixen bonament ab l' arcalde de *real ordre* y en companyia d' ell van á fer *juergas* al extranger, pagant la *Pubilla*; ells acceptan molt ovint delegacions sevas; ells el miman y l' ensabonan; ells l' autorisan pera que senyali el día de certa inauguració memorable...

Pero de repent s' adonan de que l' arcalde, per ser de *real ordre* y com atenció al rey que va nombrarlo, ha fixat per aquesta inauguració el mateix día de la vinguda de don Alfonso... Malgrat el desitj que tenen d' assistir al acte, els regidors no hi van, no per conviccions polítiques ni per res, sino porque tenen por de que 'l públich els prenghi el número...

Y una mica en venjansa d'aquest ostracisme accidental y un'altra mica per fer l' home davant dels pochos babaus que á l' *Hostia* y á Sant Martí encare no 'ls han vist el joch, se 'n van tots determinats á la sessió y votan contra l' arcalde una proposició de censura, que ni ells saben qué vol dir, ni per qué la votan ni á quín propòsit tendeix. Y després que l' han votada, satisfet ja «l' honor del pabelló», tornan á presentarse á l' arcalde de *real ordre* y li participan que contra ell no va res, que l' aprecian molt y qu' en el vot de censura á n' ell dirigit no hi ha de veure censura de cap mena.

¡Ah!... Cert es que va disoldre's la *Colla del arrós*, de divertida memoria; pero encare, pel nostre regositj, queda l' Excelentísim Ajuntament...

¡Tením uns concejals deliciosos!]

¿Ja hi som?

—Veyám—deyam en el nostre últim número, *parlant* ab la Reforma;

veyám si ara vas fent via depressa, sense encallarte.

A la quienta no 'ns ha escoltat.

Segons afirmació del regidor Sr. Giralt, als dos días d' haverse inaugurat las famosas obras ja no s' hi treballava.

¿Volen que, en confiansa, els diguém una cosa?

Estém per creure que, avants d' emprendre la Reforma de la ciutat, lo més convenient sería reformar als que l' administran.

Notas negras.

L' altre dimars morí en aquesta ciutat el conegut escriptor catalá don Antoni Aulesia y Pijoán.

Havía cultivat ab molt profit las lletras, y

entre las sevas produccions, testimoni totas ellas del amor que á la nostra terra professava, hi figura una *Historia de Catalunya*, en catalá, aparescuda l' any 1887.

A Bordighera, ahont, vell y malalt, s' havia retirat, morí també el día 11 del corrent l' ilustre escriptor italiá Edmond d' Amicis.

Militar en sa joventut, viatger infatigable després y sempre observador fells, apart d' otras obras no menos celebradas, publicá sas impressions de pelegri-artista en diversos volums que li dongueren fama universal.

¡En pau descansin el laboriós historiador catalá y l' autor insigne de *La novela d' un mestre!*

La empresa del Teatre Intim ha organísat una vetlla artística á Romea, dedicada als obrers, quins, en virtut de certa combinació, podran assistir gratuítament á una representació de la celebrada obra d' Hauptmann *La Campana submergida*.

Felicitém al Sr. Gual per la bona pensada, que vé á transformar el «Teatre Intim» en *Teatre Popular*.

Si els que tenen quatre quartos sabessin gastarlos bé, de bonas obras d' aquestas se 'n farían sovintet.

Nostre benvolgut amich, el reputat escenógrafo don Olaguer Junyent, ha emprés un viatge d' estudi, de quina importancia poden jutjar els estimats llegidors ab sols dir que donará per complert la volta al món.

Vora mitj any durará el viatge, y las principals paradas

DE TORNADA



L' URBANO:—¿Qué tal per la Cort?... ¿Qué 'n diuhen de la dimissió de D. Domingo?

L' AUSTRIACH:—El ministre de Marina ja ho té arreglat; diu que un'altra vegada, pera evitar trastorns, anirém directament á Madrit ab els acorassats.

À SERVIR Á BARCELONA



—Sí que hi aniré; pero ab una condició: que si volen que vagi á la plassa m' han de fer un vestit blindat y m' han de firmar una pólissa de seguros sobre la vida.

que farà, segons itinerari que 's té format, serán á Egipte, India, Xina, Australia, Japó, Canadá y Estats Units; havent promés enviar desde cada un d' aquests païssos una petita informació gràfica pera LA ESQUELLA.

Bon viatge desitjém al amich Junyent, no duptant que será profitós pera ell y pera l' art escenogràfic de la nostra terra.

Els flamants regidors, després d' haver clavat de bigotis al *cortesano* Sr. Sanllehy, ab la solemnia plantufada que representa el vot de censura de la majoria, varen correr á alsarlo de terra donantli la má y dihentli ab cert tó de llástima:

—*Levántate, Fray Garin,
que Diós ya te ha perdonado.*

Per aixó es que tots, ó casi tots, li han pregat tambe que retirés la dimissió presentada.

Y cada hú d' ells, al reiterarli las simpatías personals ha afegit:

—Tot aixó ha estat una broma y cada qual, al seu puesto; si us estimo com á home, com á guerrero us detesto.

¿Preguntan per l' última bomba?
Aquí va, en forma telegràfica, la ressenya del fet: Lloch de la explosió: Mercat de la Boqueria.

Día y hora: Diumenge á la una de la tarde.
Conseqüències: Cinch ó sis ferits, algun d' ells gravíssim.

Y... prou.

Las autoritats, bonas.

Els autors, també.

Els barcelonins, no tant.

Y, fins á la próxima, ¿eh?

Un senyor que acaba de presenciar la sorollosa sessió del Ajuntament, se presenta dijous passat al «Palau de la Música Catalana.»

—Deu los guard: ¿que hi fóra monsieur Sittard, l' organista?

—Soch jo mateix; ¿que se li ofería?

—Li prego que s' arribi á ca la Ciutat. Allí hi ha en aquests moments una *orga* de gats que ningú s' hi entén. Convindría que vosté hi dongués un cop de má.

—¿Quína es la pessa obligada?

—¿Una fuga.

—De Bach?

—No, senyor. La *fuga* del Arcalde.

Dimars passat morí D. Manuel Llofriu Ibarra, antich polítich que havia militat en els partits avansats del republicanisme y persona de excelents qualitats cívicas y morals que gosava de grans simpatías á Barcelona.

A la seva familia y especialment al seu fill, nostre entranyable amich D. Rafel, enviém la sincera expressió del sentiment que 'ns ha causat tan irreparable desgracia.

L' endemá del atentat de la Boqueria, una senyora que no havia anat may á la plassa s' atura devant de una taula de carn.

—Dispensi, diu á la carnicera; ¿qu' es aquí que vé tots els días á comprar una minyona pigada, baixeta, ab una mica de bigotet?...

—Ay, no li sabría dir; en venen tantas...

—Ja veurá, es que ara hauré de venir jo, porque ella

COM MES SERÉM...



—Oiga usted, don Cristóball!

—Qué mana?

—Ahora que las tiran por el Moll,... usted que no hace nada aquí arriba, podría achudarnos á vi-chilar.

diu que no 's vol exposar á que li tirin cap requiebro d' aquestós que ara s' han fet de moda.

—Quins requiebros vol dir?

—D' aixó que 'l Brusi 'n diu *sensibles accidents* y avants en deyan *contadors de gas!*

També á la Boquería.

En una taula de més avall, de la mateixa *isla*:

—Ey! Vosté! Pósim mitja tersa de carn, si es servida.

—Va desseguida, noya. ¿De qué la vol de bou, de badella,... ó de persona?

Pot l' arcalde anar convocant á la premsa diaria pera recomenarli que, tenint per suprema mira els interessos de la nostra estimada ciutat, s' abstingui d' inflar las noticias d' atentats ó de simples conatos d' atentats terroristas.

Ja haurá vist ab quín *admirable* zel han seguit els rotatíus las sevas indicacions ab ocasió dels successos de aquests darrers días.

El qui no 'ls hi ha dedicat un número sencer, salpicat de títuls en lletres de pam, els ha consagrat un parell de columnas de prosa folletinesca y *llamativa*.

Nosaltres, modestos orgues de la premsa senmanal, no hi varem ser cridats á n' aquella reunió; pero no obstant aixó, com que tenim conciencia dels nostres debers y sense excitacions agenas sabem cumplirlos, després de deixar consignada la *patriótica* conducta en aquest cas observada pels *grans* representants de la opinió, fem punt... y passém de llarch.

En una sessió esperitista.

Un senyor tot endolat se dirigeix al president:

—Voldria que, á ser possible, aparegués l' esperit de la meva senyora que va morir fá pochs días.

—Y ¿quínas preguntas pensa ferli? observa el president.

—No més una, respón el senyor. ¿A veure ahont redimoni 'm va ficar els botons de camisa, que no 'ls trobo enlloch.

NOTAS DE CASA

L' Associació Joventut Excursionista *Avant*, fa poch constituïda, realisarà el vinent diumenge la seva primera excursió. Aquesta 's farà á Sant Cugat del Valles y 'ls socis se reuniran á las sis del matí davant del Eldorado.

∴ Ab un interessant Concert, en que hi prengueren part las tres seccions de senyoretas, homes y noys, celebrá el passat diumenge la *Schola Orpheónica* la inauguració del seu nou hostatge.

∴ La Casa F. Bayer y C.^a ens ha enviat un plat de vidre, bonich anunci del reconstituyent *Somatose*.

EL SENYOR MESTRE

El senyor mestre es molt bon home, pero á la classe no hi permet broma.

Quan ens explica una lliçó, vol que l' escoltin ab atenció.

Sabém escriure,
sabém llegir,
sabém fer comptes,
sabém, en fí,

tota la ciencia
del mestre vell,
ja casi casi
tan bé com ell.

Per xó nosaltres
l' estimém tant
al senyor mestre;
¡si es tan bon jan!...

A. RIBAS LL.

SOLUCIÓNS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1.^a XARADA I.—*Po-llas-tret.*

2.^a ID. II.—*Ma-ti-as.*

ENTRADA DE PRIMAVERA



—¡Macatxo, macatxo!... ¡Si jo tingués un remat de cabretas aixís!...

- 3.^a MUDANSA.—*Llet, llet.*
- 4.^a DIABÓLO NUMÉRICH.—*Hortensia.*
- 5.^a TARJETA.—*Alma de Dios.*
- 6.^a ROMBO.—
 C
 S A P
 S O R I A
 C A R D E R S
 P I E R A
 A R A
 S
- 7.^a CONVERSA.—*La mare.*
- 8.^a TERS DE SÍLABAS.—*Cosina, Sileta, Natalia.*
- 9.^a GEROGLÍFICH.—*Perdona y serás perdonat.*

passará tan gran total...
 que val mes (ho dich formal)
 que 's dos-tres de cap al prima.

EUDALT SALA

CARTELL



XARADAS

I

Si acás á un mal feyner llogas
 te 'n penedirás després,
 li haurás de donar la hu-dos
 d' oficial, sent soldat tres.

El farás, per darli hu,
 treballar y 't farà esguerro,
 ó 't carregarás el mort
 y després total l' enterro.

PANTORRILLAS I

II

Hu-dos, si 's casa ab la Quima

TEATRO POPULAR

13678 prop del 134452

GRAN FUNCIO PER AVUY

Sinfonia dirigida per en 156878 Roig, professor de
 12345678

Primera representació del drama en tres actes,
 de 'n Pep Roqueta:

72 172 DELS ENAMORATS

desempenyat baix el següent repart:

4583	Sra. Rosa A.
123473	> Paula E.
13834563	> Pepa I.
72763	> Joana O.
856768	> Pere U.

Se posará en escena la comedia

UN 13685 TRENCA

Acabada la funció se ballará la bonica sardana
 45322743, tocada per una cobla de 85363.

A las nou de la nit

Entrada 0'50 céntims

SAMATRUQUIS

CIRCO GALLÍSTICH BARCELONÍ



Els dos galls varen mirarse,
 van posarse de través,

van aixecá ayrats la pota...
 y no va passar res més.



L' ESMOLET IMPROVISAT

¿Vols fer, lector, una mica de brometa en un dinar de bons amichs?

Mentres esperas que serveixin l' arrós, agafas un plat, te'l colocas demunt dels genolls en forma vertical de modo que s' apoiï en la taula y procurant que surti casi la meitat en fòra. Desseguida prens un ganivet y acostant el tall á las voras del plat que farán de mola, ab un ràpit moviment dels genolls farás moure el plat que al tocar á la fulla del ganivet el farà vibrar ab estrident xarrih.

Als amichs que 's trobin devant teu, á l' altra part de la taula, els farà la complerta ilusió de que 'l plat roda y la pensada enginyosa del improvisat esmolet será celebrada ab riallas y aplaudiments que sols podrà acallar la plata del arrós.

A las fondas y restaurants aquest joch resulta sempre una *indirecta*; donchs ja es sabut que es una rarsa en aquests llochs trobarhi ganivets que tallin.

ANAGRAMA

El vehí de casa meva
que 's un home molt formal
té dos *tot* á casa seva
que mouhen un gran *total*.

A. ROCA COLL

ENDA VINALLA

De Sant Pere soch l' amich,
de la solfa, inseparable,

LO QUE S' ACOSTA



—Si poguessin favorir á una pobra ciutat que voldria fer una reforma... y ha acabat els quartos!...

soch, al palau y al estable.
Pots trobar-me sens fatich
rumiant un xich.

M. GERMAIN LACAI

TARJETA

MANUEL BARBOSA

Ab aquestas lletras degudament combinadas formar el títul de una sarsuela en un acte.

MIQUEL SERRATS Y CAMPS

ROMBO

Substituhir els punts per lletras de manera que llegidas vertical y horisontalment diguin: 1.^a ratlla, consonant; 2.^a, adjectiu; 3.^a, animal; 4.^a, nom d' home (diminutiu); 5.^a, adjectiu; 6.^a, aliment, y 7.^a, consonant.

FRANCISCO CARRÉ

SINONIMIA

A en Pep li van presentar
una *total* á cobrar,
y perque, digué 'l xicot,
hi havia molt mala *tot*,
no la va volguer pagar.

A. RIBAS LL.

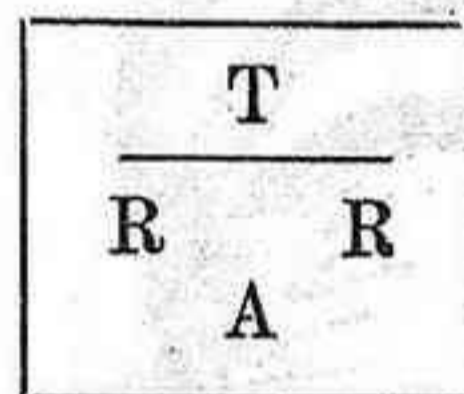
CONVERSA

—¿Que has vist á la meva germana, Bieló?
—¿La Conxita vols dir?
—No, homè, l' altre.

—¿Qui es l' altre?
—La que havém dit els dos.

UN PALLAYRE BARBÉ DE GRA...

GEROGLÍFICH COMPRIMIT



QUIMET PUJOL

QÜENTO

Una senyora entra á la cuyna,
y per centéssima vegada atrapa á
la minyona pesant figas.

—Noya, aixó no va. Ja estich cansada de trobarla dormint.

La minyona, sense inmutarse:

—Ja li vaig dir quan me va llogar, senyoreta. Jo no m' hi sé estar sense fer res.

Antoni López, editor, R.^a del Mitj, 20

Imp. LA CAMPANA y LA ESQUELLA
Olm, 8

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

COLECCIÓN DIAMANTE * * * ACABA DE PUBLICARSE
TOMO 104

CUENTOS DE LA CERDEÑA

POR GRACIA DELEDDA

Un tomo, Ptas. 0'50

B. PÉREZ GALDÓS
EPISODIOS NACIONALES
Serie final

ESPAÑA SIN REY

Un tomo en 8.º
de 389 páginas,
2 pesetas.

Obra nueva
de
WILLY

Extravíos de Minna SUS DESLICES

Ptas. 3'50

Obra nova = HISTORIES D'ALTRE TEMPS

* * * * *

Les Faules d'Isop

Preu: UNA PESSETA

EDICIÓ POPULAR

Obra nova d'en SANTIAGO RUSIÑOL

L'HEREU ESCAMPA

Preu: UNA PESSETA

Del mateix autor

L'Heroe

Preu: UNA PESSETA

DEMÀ DISSAPTE, DIA 21

EXTRAORDINARI

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

8 PLANAS = 10 CÉNTIMS

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo ó be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

TEATRO POLÍTICH MUNICIPAL



Acte tercer de *La Tosca*:
El crim ja s' ha consumat...

No se sent volà una mosca...
y el teló baixa pausat.